

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 18 stycznia 2019 r.

WK-I.431.4.64.2018

**Pan
Antoni Jan Tarczyński
Starosta Miński**

**Starostwo Powiatowe
w Mińsku Mazowieckim
ul. Kościuszki 3
05-300 Mińsk Mazowiecki**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej¹, art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², art. 175 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych³ Edyta Siewak – starszy inspektor wojewódzki, Marcel Paprocki i Halina Niedziółka – inspektorzy wojewódzcy oraz Rafał Słowiński – starszy specjalista w Oddziale Kontroli Finansowej i Jednostek Samorządu Terytorialnego Wydziału Kontroli przeprowadzili w dniach od 11 do 24 września oraz 23 i 24 października 2018 r. kontrolę w Powiecie Mińskim z siedzibą urzędu przy ul. Kościuszki 3.

Przedmiot kontroli obejmował realizację zadań w zakresie:

- przygotowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej – w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 marca 2018 r.,

¹ Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092).

² Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2017 r. poz. 2234, ze zm.).

³ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.).

- prawidłowości wykorzystania dotacji otrzymanej w 2017 r. w rozdziale 75515 na zadanie polegające na udzielaniu *nieodpłatnej pomocy prawnej* – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.,
- realizacji dochodów budżetowych oraz wykorzystania środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację wydatków w rozdziale 71015 – *Nadzór budowlany* – w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 17 grudnia 2018 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Panu Staroście wystąpienie pokontrolne.

I. Przygotowanie systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej

W kontrolowanym okresie na terenie Powiatu Mińskiego (dalej Powiat) w 2017 r. wyznaczono, zgodnie z art. 8 ust. 2 w związku z art. 20 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej⁴ sześć punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, które usytuowano w dwunastu lokalach pochodzących z zasobu Powiatu oraz gmin wchodzących w skład Powiatu, tj.: punkty prowadzone przez:

a) adwokatów i radców prawnych, zlokalizowane przy:

1. ul. Przemysłowej 4 w Mińsku Mazowieckim,
2. ul. Adama Mickiewicza 35 w Mrozach, oraz ul. Kościuszki 4 w Cegłowie,
3. pl. Poczтовым 1 w Kałuszynie, ul. Kościuszki 1 w Dobrem oraz ul. Mińskiej 15 w Jakubowie,

b) organizację pozarządową, zlokalizowane przy:

1. ul. Armii Krajowej 21 w Sulejówku,
2. ul. Mickiewicza 23 w Halinowie oraz ul. Rynek 32 w Stanisławowie,
3. ul. Strażackiej 3 w Dębem Wielkim, ul. Kołbielskiej 1 w Siennicy oraz ul. Rynek 4 w Latowiczu.

Kontroli poddano dwa lokale, w których udzielana była nieodpłatna pomoc prawna w tym jeden prowadzony przez adwokatów i radców prawnych⁵ oraz jeden prowadzony przez organizację pozarządową⁶. Jednocześnie ustalono, że ww. pomoc udzielana była we wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie.

⁴ Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2030, ze zm., dalej ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej).

⁵ Oględziny przeprowadzono w budynku Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim przy ul. Przemysłowej 4.

⁶ Oględziny przeprowadzono w budynku Urzędu Gminy w Stanisławowie przy ul. Rynek 32.

Powiat realizował w 2017 r. zadanie polegające na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej wspólnie z gminami. Starosta Miński w myśl art. 9 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej w 2015 r. zawarł z gminami porozumienia w sprawie zasad i trybu realizacji zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej⁷. Kontroli poddano wszystkie ww. porozumienia stwierdzając, że zawierały one w szczególności informacje określone w art. 9 ust. 1 ww. ustawy.

Nieodpłatna pomoc prawna udzielana była na podstawie porozumień zawartych w dniu 28 października 2016 r. pomiędzy Powiatem, a Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Warszawie oraz Okręgową Radą Adwokacką w Siedlcach. Powyższe porozumienia zawierały informacje określone w art. 10 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Starosta Miński zawarł dziewięć umów z adwokatami oraz radcami prawnymi⁸ udzielającymi nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze Powiatu, wypełniając wymóg określony w art. 6 ust. 1 ww. ustawy. Badaniu poddano wszystkie ww. umowy.

Zgodnie z dyspozycją określoną w art. 11 ust. 1 ww. ustawy prowadzenie trzech punktów w 2017 r. powierzono organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego. Fundacja *Togatus Pro Bono* z siedzibą w Olsztynie, przy ul. Warmińskiej 7/1 udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Mińskiego wyłoniona została w otwartym konkursie ofert, zgodnie z art. 11 ust. 2 przedmiotowej ustawy. Otwarty konkurs ofert przeprowadzono w trybie określonym w art. 11-15 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁹. Starosta Miński 9 grudnia 2016 r. zawarł z wyłonioną organizacją pozarządową umowę o powierzenie realizacji zadania polegającego na prowadzeniu ww. punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r., zgodnie z art. 15 ust. 4 ww. ustawy.

Kontrolą objęto również przeprowadzenie otwartego konkursu ofert na realizację ww. zadania na rok 2018, gdzie zgodnie z dyspozycją określoną w art. 11 ust. 1 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej prowadzenie trzech punktów powierzono organizacji pozarządowej prowadzącej działalność pożytku publicznego. Fundacja *Honeste Vivere* z siedzibą w Warszawie,

⁷ Dotyczy porozumień (zawieranych na czas nieokreślony) z dnia 15 października 2015 r. z gminami: Sulejówkę (aneks z dnia 3 października 2016 r.), Mrozy (aneks z dnia 3 października 2016 r.), Cegłów (aneks z dnia 3 października 2016 r.), Halinów (aneks nr 1 z dnia 14 kwietnia 2016 r. oraz aneks z dnia 3 października 2016 r.), Stanisławów (aneks z dnia 3 października 2016 r.), Kałuszyn (aneks z dnia 3 października 2016 r.), Dobrze (aneks z dnia 3 października 2016 r.), Jakubów (aneks z dnia 3 października 2016 r.), Dębe Wielkie (aneks nr 1 z dnia 3 października 2016 r., oraz aneks nr 2 z dnia 10 stycznia 2017 r.), Siennica (aneks z dnia 3 października 2016 r.) oraz Łatowicz (aneks z dnia 3 października 2016 r.).

⁸ W tym 3 umowy zawarto z adwokatami oraz 6 umów zawarto z radcami prawnymi.

⁹ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, ze zm.).

przy ul. Amałowicza-Tatara 7 udzielająca nieodpłatnej pomocy prawnej na terenie Powiatu Mińskiego wyłoniona została w otwartym konkursie ofert, zgodnie z art. 11 ust. 2 przedmiotowej ustawy. Otwarty konkurs ofert przeprowadzono w trybie określonym w art. 11-15 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Starosta Miński 8 grudnia 2017 r. zawarł z wyłonioną organizacją pozarządową umowę o powierzenie realizacji zadania polegającego na prowadzeniu ww. punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w 2018 r., zgodnie z art. 15 ust. 4 ww. ustawy.

Starosta Miński przekazał Wojewodzie Mazowieckiemu w terminie¹⁰ określonym w art. 12 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej na obszarze powiatu za 2017 r.

Osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach zlokalizowanych na terenie powiatu przekazywały Staroście Mińskiemu karty nieodpłatnej pomocy prawnej oraz oświadczenia składane przez osoby uprawnione do korzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z art. 7 ust. 2 oraz art. 11 ust. 5 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Badaniu poddano 60¹¹ kart nieodpłatnej pomocy prawnej oraz 20¹² ww. oświadczeń.

Informacja o lokalizacji punktów wraz z harmonogramem wskazującym dni i godziny, w których była udzielana nieodpłatna pomoc prawna w 2017 r. została zamieszczona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (dalej BIP) Starostwa Powiatowego w Mińsku Mazowieckim¹³, czym zrealizowano wymogi wynikające z art. 9 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej. Jednocześnie w toku kontroli ustalono, iż informacje, o których mowa w § 4 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej¹⁴

¹⁰ Informacja zbiorcza została przekazana w dniu 23 lutego 2018 r. za pomocą platformy ePUAP.

¹¹ W tym 30 wypełnionych w punktach prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych oraz 30 kart wypełnionych w punktach prowadzonych przez organizację pozarządową.

¹² W tym: 10 oświadczeń osób, które korzystały z pomocy społecznej, że nie wydano wobec nich decyzji o zwrocie nienależnie pobranego świadczenia, 10 oświadczeń osób, które są uprawnione, jednakże wymagają niezwłocznego uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w związku z sytuacją kryzysową lub zdarzeniem losowym, a w związku z ww. sytuacjami nie są w stanie przedstawić dokumentów wymienionych w ust. 2 pkt 1-5 i 7 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

¹³ Zgodnie z wyjaśnieniami z dnia 20 września 2018 r. Sekretarza Powiatu cyt.: „Nie mamy możliwości technicznych do dokonania wydruków z Biuletynu Informacji Publicznej informacji zamieszczonej w 2017 r. o funkcjonowaniu w powiecie nieodpłatnej pomocy prawnej. Wprowadzanie zmian w treści informacji odbywało się bezpośrednio na stronie poprzez odpowiednie zmiany w polu treści strony. W załączniku wydruk z Panelu Administracyjnego historii zmian informacji o nieodpłatnej pomocy prawnej w latach 2017 – 2018 (...)”.

¹⁴ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 318).

gminy¹⁵ Powiatu Mińskiego, na obszarze których zlokalizowane były punkty nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r., zgodnie z wyjaśnieniami Sekretarza Powiatu cyt.: „(...) zamieszczają i aktualizują informację o nieodpłatnej pomocy prawnej na swoich stronach internetowych (...)”.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieudostępnienie w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej w lokalu znajdującym się w budynku Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim, informacji o:

- a) zasadach udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej,
- b) sposobach wykazywania uprawnienia do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej,
- c) wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na obszarze powiatu, ze wskazaniem:
 - w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego,
 - które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tej organizacji,
 - czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Dodatkowo w lokalu znajdującym się w budynku Urzędu Gminy w Stanisławowie brak jest dostępu do lokalu dla osób niepełnosprawnych¹⁶. Ponadto ww. lokalu nie wskazano:

- w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego,
- które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tej organizacji,

¹⁵ Dotyczy:

- Urzędu Miasta w: Mińsku Mazowieckim, Sulejówku, Kałuszyńie;
- Urzędu Miasta i Gminy w Mrozach;
- Urzędu Gminy w: Cegłowie, Stanisławowie, Dobrem, Jakubowie, Dębem Wielkim, Siennicy, Łatowiczu;
- Urzędu Miejskiego w Halinowie.

¹⁶ Punkt, w którym udzielane są porady znajduje się na I piętrze budynku urzędu gminy w Stanisławowie. Dostęp do punktu dla osób niepełnosprawnych zarówno na parter jak i I piętro umożliwiają wyłącznie schody bez specjalnego podjazdu czy windy.

- czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Zaniechaniem takim naruszono wymagania określone w § 5 ust. 3 oraz ust. 5 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej zgodnie z którymi cyt.: „(...) *Dostęp do lokalu uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych (...) W miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej udostępnia się informacje (...) wszystkich punktach nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanych na obszarze powiatu. Informacja zawiera wskazanie, w których punktach nieodpłatnej pomocy prawnej jest udzielana nieodpłatna pomoc prawna przez adwokata lub radcę prawnego oraz które z punktów nieodpłatnej pomocy prawnej są prowadzone przez organizacje pozarządowe, ze wskazaniem danych tych organizacji, oraz czy udzielana w tych punktach nieodpłatna pomoc prawna jest świadczona przez adwokata, radcę prawnego albo osobę wymienioną w art. 11 ust. 3 ustawy*”.

2. Niepowiadomienie Wojewody Mazowieckiego o zawartych porozumieniach z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych. Zaniechaniem takim naruszono art. 10 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, zgodnie z którym cyt.: „*O każdym zawartym porozumieniu (...) powiat niezwłocznie zawiadamia właściwego wojewodę*”.

Ponadto stwierdzono, że:

- przyjęto cztery kart nieodpłatnej pomocy prawnej, wypełnione przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach prowadzonych przez adwokatów i radców prawnych¹⁷ oraz dwie karty nieodpłatnej pomocy prawnej, wypełnione przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach prowadzonych przez organizację pozarządową¹⁸ sporządzone na nieaktualnym wzorze, w którym brakowało możliwości zaznaczenia, że osoba uprawniona posiada dokument potwierdzający ciężę. Obowiązek wskazania i udokumentowania powyższych danych wynika z wzoru Karty Nieodpłatnej Pomocy Prawnej określonej w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej,

¹⁷ Dotyczy kart nieodpłatnej pomocy prawnej z dnia: 13.01.2017 r., 21.01.2017 r., 07.02.2017 r. i 13.03.2017 r.

¹⁸ Dotyczy kart nieodpłatnej pomocy prawnej z dnia: 01.02.2017 r. i 27.01.2017 r.

– przyjęcie oświadczeń w trybie w art. 4 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej niekompletnych bądź niezgodnych ze wzorem, tj.:

- a) trzy oświadczenia¹⁹ od osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej na druku niezgodnym ze wzorem, w którym brakowało możliwości zaznaczenia, że osoba uprawniona posiada dokument potwierdzający ciężę,
- b) dwa oświadczenia²⁰ od osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w których nie wskazano adresu osoby uprawnionej,
- c) oświadczenie²¹ od osoby uprawnionej do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w którym nie wskazano Nr PESEL osoby uprawnionej,
- d) oświadczenie²² od osoby uprawnionej do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w którym nie wskazano imienia i nazwiska osoby uprawnionej, a także nie wskazano powodów uzasadniających uprawnienie do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej,
- e) dwa oświadczenia²³ od osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w których nie wskazano powodów uzasadniających uprawnienie do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej.

Możliwość wskazania i udokumentowania powyższych danych wynika z wzoru ww. oświadczenia określonego w załączniku nr 3 do ww. ustawy, w którym składający oświadczenie winni wskazać powyższe informacje.

– przyjęcie oświadczeń w trybie art. 4 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej niekompletnych bądź niezgodnych ze wzorem, tj.:

- a) trzy oświadczenia²⁴ od osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej na druku niezgodnym ze wzorem, w którym brakowało możliwości zaznaczenia, że osoba uprawniona posiada dokument potwierdzający ciężę,
- b) dwa oświadczenia²⁵ od osób uprawnionych do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w których nie wskazano adresu zamieszkania osoby uprawnionej,

¹⁹ Dotyczy oświadczeń z dnia: 28.02.2017 r., 20.06.2017 r. i 10.08.2017 r.

²⁰ Dotyczy oświadczeń z dnia: 28.02.2017 r. i 10.04.2018 r.

²¹ Dotyczy oświadczenia z dnia 03.07.2017 r.

²² Dotyczy oświadczenia z dnia 28.02.2018 r.

²³ Dotyczy oświadczeń z dnia: 20.06.2017 r. i 10.08.2017 r.

²⁴ Dotyczy oświadczeń z dnia: 28.02.2017 r., 20.06.2017 r. i 10.08.2017 r.

²⁵ Dotyczy oświadczeń z dnia: 14.03.2017 r. i 14.07.2017 r.

- c) oświadczenie²⁶ od osoby uprawnionej do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w którym brak jest podpisu osoby uprawnionej,
- d) oświadczenie²⁷ od osoby uprawnionej do uzyskania nieodpłatnej pomocy prawnej, w którym nie wskazano imienia i nazwiska osoby uprawnionej.

Możliwość wskazania i udokumentowania powyższych danych wynika z wzoru ww. oświadczenia określonego w załączniku nr 2 do ww. ustawy, w którym składający oświadczenie winni wskazać powyższe informacje.

- w zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej za 2017 r. wskazano błędne liczby przyjętych oświadczeń:
 - a) o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 6 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. zamieszczono informację o przyjęciu 12 ww. oświadczeń, natomiast w toku kontroli ustalono, że nie przyjęto takich oświadczeń,
 - b) o których mowa w art. 4 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. zamieszczono informację o przyjęciu 81 ww. oświadczeń, natomiast w toku kontroli ustalono, że przyjęto 42 takie oświadczenia,
 - c) o których mowa w art. 4 ust. 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, tj. zamieszczono informację o przyjęciu 7 ww. oświadczeń, natomiast w toku kontroli ustalono, że przyjęto 48 takich oświadczeń.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w przedmiocie przygotowania systemu nieodpłatnej pomocy prawnej oraz udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, ocenia się **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

Wyniki kontroli wskazują, że wyznaczono prawidłową liczbę punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, udzielano nieodpłatnej pomocy prawnej w przeciętnym wymiarze 5 dni w tygodniu przez co najmniej 4 godziny dziennie, udostępniono na stronie BIP Starostwa wymagane informacje, zawarto kompletne porozumienia z Okręgową Radą Adwokacką w Siedlcach i Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Warszawie, terminowo podpisano kompletne umowy zawarte z adwokatami i radcami prawnymi, prawidłowo przeprowadzono otwarte konkursy ofert oraz terminowo przekazano wojewodzie zbiorczą informację o wykonaniu zadania polegającego na udzieleniu

²⁶ Dotyczy oświadczenia z dnia 19.04.2017 r.

²⁷ Dotyczy oświadczenia z dnia 17.11.2017 r.

nieodpłatnej pomocy prawnej. Mając natomiast na uwadze, że nie dostosowano lokali do wymogów określonych w § 5 ust. 3 i 5 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej, nie zawiadomiono wojewody o zawartych porozumieniach z Okręgową Radą Adwokacką w Siedlcach oraz Radą Okręgową Izby Radców Prawnych w Warszawie oraz ze względu na powyżej stwierdzone uchybienia, uzasadnione jest sformułowanie oceny pozytywnej pomimo nieprawidłowości.

II. Wykorzystanie dotacji udzielonej na realizację nieodpłatnej pomocy prawnej

Przedmiot kontroli obejmował prawidłowość wykorzystania dotacji otrzymanej w 2017 r. z budżetu Wojewody Mazowieckiego w rozdziale 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna*. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

W 2017 r. Powiat na sfinansowanie zadania zleconego do wykonania z zakresu administracji rządowej na podstawie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej, otrzymał z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (dalej MUW) dotację celową w kwocie 375 624,00 zł, w rozdziale 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna*, w 12 transzach po 31 302,00 zł każda. Dane wykazane w sprawozdaniu rocznym Rb-50 o wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami (dalej sprawozdanie Rb-50) za 2017 rok – były zgodne z ewidencją księgową wydatków na dzień 31 grudnia 2017 r.

W wyniku kontroli prawidłowości wykorzystania otrzymanej dotacji, stwierdzono, że:

1. Kwota przekazanej Powiatowi dotacji w wysokości 375 624,00 zł wynikała z prawidłowego wyliczenia – zgodnego z zasadą ustaloną w art. 20 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
2. Dotację otrzymaną na obsługę ww. zadania Powiat przeznaczył na wynagrodzenia podmiotom prowadzącym obsługę prawną w wysokości 364 838,44 zł oraz na pokrycie kosztów obsługi organizacyjno-technicznej w wysokości 10 785,56 zł, co stanowi odpowiednio: 97,13% i 2,87% otrzymanej dotacji.

Wysokość kwoty dotacji przeznaczonej na wynagrodzenia z tytułu zawartych umów jest niezgodna z postanowieniami art. 20 ust. 1 ww. ustawy, tj. została wykorzystana niezgodnie

z przeznaczeniem w kwocie 483,16 zł²⁸. Zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych – dotacje udzielone z budżetu państwa wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem podlegają zwrotowi do budżetu państwa wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia ww. okoliczności.

3. W związku z realizacją zadania zleconego na świadczenie usług pomocy prawnej Starosta Miński wypłacił kwotę ogółem 182 660,80 zł zgodnie z zawartymi umowami z trzema Kancelariami Prawnymi, z pięcioma Kancelariami Radców Prawnych i jednym radcą prawnym. Ponadto przekazał kwotę dotacji w wysokości 182 177,64 zł Fundacji Togatus Pro Bono z siedzibą w Olsztynie, przy ul. Warmińskiej 7/1 (dalej Fundacja) zgodnie z zawartą 9 grudnia 2016 r., na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, umową pn. „Realizacja w 2017 roku zadania publicznego polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej” na prowadzenie 3 punktów nieodpłatnej pomocy prawnej, a także wydał kwotę 10 785,56 zł na obsługę organizacyjno-techniczną zadania.
4. Fundacja, zgodnie z zawartą umową na prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej w 2017 r. sporządziła sprawozdanie²⁹ z wykorzystania środków dotacji w kwocie 182 177,64 zł i wkładu własnego w kwocie 42 600,00 zł. W sprawozdaniu wykazano udzielenie 713 porad prawnych³⁰. Sprawozdanie pod względem merytorycznym sprawdzone zostało i zatwierdzone 12 lutego 2018 r. przez pracownika Biura Rady i Zarządu, a pod względem formalno-rachunkowym przez Skarbnika Powiatu. W sprawozdaniu, część II pkt 5 *Zestawienie faktur (rachunków) związanych z realizacją zadania publicznego* ppkt II – nie wykazano kosztów obsługi zadania publicznego poniesionych przez zleceniobiorcę. Zgodnie z treścią zawartej z Fundacją umowy, Starosta może dokonać kontroli w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu do czasu ustania zobowiązania, czyli w okresie 5 lat od zakończenia zadania, licząc od początku roku następującego po roku w którym realizowano zadanie. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych – kontrola w Fundacji nie została przeprowadzona.

²⁸ Co do zasady wydatkowanie dotacji niezgodnie z przeznaczeniem nosi znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych w rozumieniu art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2014 r. o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1458, ze zm.). Z uwagi jednak na wysokość kwoty wydatkowanej niezgodnie z przeznaczeniem działanie to, zgodnie z art. 26 ww. ustawy – nie stanowi naruszenia dyscypliny finansów publicznych.

²⁹ Sprawozdanie sporządzono w oparciu o zapisy rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 sierpnia 2016 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2016 r. poz. 1300).

³⁰ W sprawozdaniu przesłanym do MUW Starosta Powiatu wykazał 710 porad – wyjaśnienie złożył pracownik Biura Rady i Zarządu Starostwa.

5. Koszt porady prawnej, w przeliczeniu na jedną osobę wyniósł: udzielanej przez kancelarie adwokackie i radców prawnych – 296,53 zł, udzielanej przez Fundację – 256,59 zł, natomiast dla całego Powiatu koszt jednej porady prawnej wyniósł 275,14 zł³¹.
6. Dla środków otrzymanych z dotacji w rozdziale 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna* Powiat prowadził wyodrębnioną ewidencję księgową dochodów i wydatków, w której możliwa była identyfikacja poszczególnych operacji.
7. Sprawdzone dowody źródłowe, będące podstawą dokonanych wydatków, spełniały wymogi art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości³².
8. Sprawdzone zapisy księgowe w ewidencji wydatków spełniały wymogi art. 20 ww. ustawy.
9. Wydatki realizowane ze środków dotacji klasyfikowane były zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych³³. Natomiast przekazane środki finansowe na wydatki realizowane przez Fundację zakwalifikowano do § 2810 *Dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom*, zamiast do § 2360 *Dotacje celowe budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego*.
10. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-50 za IV kwartał 2017 r. sporządzonym przez Powiat były zgodne z ewidencją księgową wydatków.
11. Powiat nie dokonywał lokat wolnych środków z dotacji, co potwierdził Starosta Miński stosownym oświadczeniem³⁴.
12. Powiat osiągnął dochód z tytułu gromadzenia środków finansowych z dotacji na oprocentowanym rachunku bankowym w kwocie 571,48 zł, wg umowy zawartej 10 czerwca 2015 r. o prowadzenie obsługi bankowej budżetu Powiatu oraz jednostek organizacyjnych z Bankiem Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim z siedzibą w Mińsku Mazowieckim, przy ul. Piłsudskiego 6.

³¹ Kancelarie udzieliły – 616 porad, Fundacja – 710 porad, razem 1326 porad.

³² Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2018 r. poz. 395, ze zm.).

³³ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1053, ze zm.).

³⁴ Oświadczenie Starosty Mińskiego z 12 września 2018 r.

Mając na względzie powyższe ustalenia należy wskazać, że środki z dotacji zgodnie z ustawą o finansach publicznych, mają służyć finansowaniu i dofinansowaniu realizacji zadań publicznych. Wydatki z budżetu państwa podlegają swoistym zasadom rozliczania i z tego powodu ich celem nie jest generowanie dodatkowych przychodów dla jednostek, a w szczególności wynikających z oprocentowania tych środków i nie mogą stanowić nadwyżki środków. Dochód uzyskany z ww. tytułu powinien zostać przekazany na rachunek dochodów budżetu państwa.

W związku z powyższymi ustaleniami informuję Pana Starostę, że wykorzystanie dotacji otrzymanej w 2017 r. na realizację wydatków w rozdziale 75515 klasyfikacji budżetowej zostało ocenione **pozytywnie pomimo nieprawidłowości**.

III. Wykorzystanie środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację wydatków w rozdziale 71015 – *Nadzór budowlany*.

Przedmiot kontroli obejmował realizację dochodów budżetowych oraz wykorzystanie środków finansowych otrzymanych z budżetu państwa na realizację wydatków w rozdziale 71015 – *Nadzór budowlany*. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2017 r.

Na podstawie sprawdzonych w trakcie kontroli dokumentów dotyczących realizacji dochodów budżetowych stwierdzono, że:

1. Dochody budżetowe, wykazane w sprawozdaniu Rb-27ZZ z *wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami* (dalej sprawozdanie Rb-27ZZ) w rozdziale 71015 – *Nadzór budowlany*, realizował Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w Mińsku Mazowieckim (dalej PINB), w kwocie ogółem 8 501,76 zł – dotyczyły wpływu z tytułu nałożonych grzywien w celu przymuszenia wyegzekwowanych w 2017 r. przez komornika w wyniku podjętych działań windykacyjnych przez PINB w stosunku do dłużników skarbu państwa w kwocie 7 505,66 zł (§ 0570 – *Wpływy z tytułu grzywien, mandatów i innych kar pieniężnych od osób fizycznych*) oraz opłaty komorniczej i kosztów upomnień w kwocie 996,10 zł (§ 0640 – *Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień*).
2. Powiat uzyskany dochód w kwocie 8 501,76 zł w całości przekazał na rachunek bankowy MUW w terminach ustalonych w art. 255 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

3. Przypisane i wykonane dochody zakwalifikowane zostały do właściwych paragrafów klasyfikacji budżetowej określonych w rozporządzeniu w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.
4. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-27ZZ wynikały z ewidencji księgowej.

W wyniku kontroli wykorzystania środków finansowych otrzymanych na realizację wydatków w rozdziale 71015 klasyfikacji budżetowej dokonano następujących ustaleń:

1. Powiat w 2017 r. otrzymał z MUW dotację celową w kwocie 770 000,00 zł na realizację wydatków związanych z działalnością bieżącą PINB. Jak wynika z ksiąg rachunkowych oraz zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rb-50 za 2017 r. wydatki wyniosły 769 649,86 zł, co stanowi 99,95% otrzymanej dotacji. Niewykorzystana dotacja w kwocie 350,14 zł zwrócona została na rachunek MUW z zachowaniem terminu określonego w art. 168 ust. 1 i 6 ustawy o finansach publicznych.
2. Stan etatowy osób zatrudnionych i wysokość wynagrodzeń w PINB był zgodny z informacją *o zatrudnieniu i wynagrodzeniach*, przesłaną do Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Warszawie.
3. Wydatki z tytułu wypłaconych wynagrodzeń pracownikom zatrudnionym w PINB wynikały z zawartych umów o pracę. Należne od wynagrodzeń składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz zaliczka na podatek dochodowy odprowadzane były w wyliczonych wysokościach, z zachowaniem terminów ustalonych w art. 47 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych³⁵ oraz w 38 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych³⁶.
4. Kwoty wydatków ujęte w księgach rachunkowych były zgodne z dowodami księgowymi stanowiącymi podstawę ich zewidencjonowania.
5. Sprawdzone dowody źródłowe będące podstawą dokonanych wydatków spełniały wymogi określone w art. 21 ust. 1 i 22 ustawy o rachunkowości.
6. Sprawdzone zapisy księgowe w ewidencji wydatków spełniały wymogi art. 20 ww. ustawy.
7. Wydatki realizowane ze środków z dotacji klasyfikowane były zgodnie z zasadami określonymi w rozporządzeniu w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów

³⁵ Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, ze zm.).

³⁶ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, ze zm.).

i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, z wyjątkiem dotyczącym zakwalifikowania wydatku poniesionego na:

- zakup wody dla pracowników w wysokości 649,44 zł – zaklasyfikowano do § 4220 – *Zakup środków żywności* zamiast do § 3020 – *Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń*,
- wymianę opon w samochodach służbowych w wysokości 120,00 zł – zaklasyfikowano do § 4270 – *Zakup usług remontowych* zamiast do § 4300 – *Zakup usług pozostałych*.

8. Środki trwałe będące na stanie jednostki zostały prawidłowo ujęte w ewidencji księgowej oraz w księgach majątkowych według klasyfikacji określonej rozporządzeniem w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT)³⁷.

9. Dane wykazane w sprawozdaniu Rb-50 za 2017 r. wynikały z ewidencji księgowej.

PINB wykazał w sprawozdaniu Rb-27S z *wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej* za 2017 r. dochody w kwocie 615,96 zł, zaklasyfikowane do § 0920 – *Wpływy z pozostałych odsetek*, z tytułu odsetek od środków dotacji gromadzonych na oprocentowanym rachunku bankowym, który w księgach rachunkowych Powiatu ujęty został jako dochód własny.

Ponadto Powiat w 2017 r. uzyskał dochód z tytułu odsetek od środków dotacji otrzymanych w rozdziale 71015 – *Nadzór budowlany*, gromadzonych na oprocentowanym rachunku bankowym w kwocie 849,12 zł, który w swoich księgach rachunkowych ujął jako dochody własne. Odsetki wynikają z umowy zawartej 10 czerwca 2015 r. o prowadzenie rachunku bankowego z Bankiem Spółdzielczym w Mińsku Mazowieckim.

Mając na względzie powyższe ustalenia należy wskazać, że środki z dotacji zgodnie z ustawą o finansach publicznych, mają służyć finansowaniu i dofinansowaniu realizacji zadań publicznych. Wydatki z budżetu państwa podlegają swoistym zasadom rozliczania i z tego powodu ich celem nie jest generowanie dodatkowych przychodów dla jednostek, a w szczególności wynikających z oprocentowania tych środków i nie mogą stanowić nadwyżki środków. Dochód uzyskany z ww. tytułu powinien zostać przekazany na rachunek dochodów budżetu państwa.

Przedstawiając powyższe ustalenia, informuję Pana Starostę, że realizację dochodów budżetowych oraz wykorzystanie środków finansowych otrzymanych na realizację wydatków w rozdziale 71015 klasyfikacji budżetowej oceniono **pozytywnie pomimo uchybień**.

³⁷ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz.U. z 2016 r. poz. 1864).

Przedstawiając powyższe ustalenia, zobowiązuje Pana Starostę do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Udostępniania w lokalu w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna, w miejscu przeznaczonym dla osób oczekujących na udzielenie nieodpłatnej pomocy prawnej informacji wskazanych w § 5 ust. 5 rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej oraz stosownie do zapisu w § 5 ust. 3 ww. rozporządzenia zapewnienia dostępu do lokalu w którym udzielana jest nieodpłatna pomoc prawna z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych.
2. Zawiadamiania Wojewody Mazowieckiego o zawartych porozumieniach z okręgową radą adwokacką i radą okręgowej izby radców prawnych, zgodnie z art. 10 ust. 3 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.
3. Dokonania wpłaty na rachunek bankowy MUW Nr 36 1010 1010 0100 6722 3100 0000:
 - części dotacji w kwocie 483,16 zł wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych, wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w rozdziale 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna*, w ciągu 15 dni od dnia stwierdzenia ww. okoliczności,
 - kwoty 2 036,56 zł ujętej przez Powiat w księgach rachunkowych jako dochód własny z tytułu odsetek naliczonych przez bank od zgromadzonych środków pieniężnych dotacji na oprocentowanych rachunkach bankowych: § 092 – *Wpływy z pozostałych odsetek*, w tym rozdział 75515 – *Nieodpłatna pomoc prawna* – 571,48 zł oraz rozdział 71015 – *Nadzór budowlany* – 1 465,08 zł.

Ponadto wskazuję na konieczność:

- zwrócenia uwagi osobom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej na obowiązek wypełniania kart nieodpłatnej pomocy prawnej na formularzu zgodnym z wzorem określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia w sprawie sposobu udzielania i dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej,
- przyjmowania przez osoby udzielające nieodpłatnej pomocy prawnej oświadczeń składanych w trybie art. 4 ust. 3, 4 ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, wypełnianych na aktualnych wzorach określonych w załączniku nr 3 i 4 do ww. ustawy oraz zawierających wszystkie wymagane informacje,
- rzetelnego sporządzania zbiorczej informacji o wykonaniu zadania polegającego na udzieleniu nieodpłatnej pomocy prawnej w zakresie liczby przyjętych oświadczeń oraz sprawozdania

- z wykonania zadania publicznego w zakresie kosztów obsługi zadania poniesionych przez zleceniobiorcę (część II pkt 5 *Zestawienie faktur (rachunków) związanych z realizacją zadania publicznego* ppkt II sprawozdania),
- klasyfikowania wydatków zgodnie z rozporządzeniem w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, w szczególności:
 - dotacji celowych przekazywanych organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność pożytku publicznego, na prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej, w § 2360 *Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego*,
 - poniesionych na zakup wody dla pracowników w § 3020 – *Wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń*,
 - poniesionych na zakup usługi wymiany opon w samochodach służbowych w § 4300 – *Zakup usług pozostałych*.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze. oraz zobowiązuję Pana Starostę na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

*Bogusław Krupa
Zastępca Dyrektora
Wydziału Kontroli*